

Fjárlagafrumvarp fyrir árið 2010

1. október 2010

2010

1.

Áætlun um jöfnuð í ríkisfjármálum 2009-2013

2010

Áætlun með skýr meginmarkmið

- Skýrsla um jöfnuð í ríkisfjármálum 2009-2013 lögð fyrir Alþingi á sumarþinginu.
- Áætlunin um að ná afgangi í lok tímabilsins er forgangsverkefni á sviði ríkisfjármála skv. samstarfsyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar.
- Meginmarkmiðin eru að koma á jafnvægi í ríkisfjármálum og þjóðarbúskapnum og þar með að skapa skilyrði fyrir nýrri uppbyggingu í efnahags- og atvinnulífi.

2010

Áætlun með skýr meginmarkmið

- Ríkissjóður standi áföllin af sér til að geta haldið uppi nauðsynlegri velferðar- og samfélagsþjónustu.
- Byrjað verði að grynna á skuldabyrðinni sem allra fyrst til að léttu á vaxtabyrðinni, sem er að ryðja úr vegi umtalsverðum hluta af útgjöldum annara mikilvægra málaflokka.

2010

Samstarf og samráð: AGS og aðilar stöðugleikasáttmála

- Aðgerðaáætlunin í ríkisfjármálum er unnin í samráði við AGS og er hluti af samstarfs-samkomulaginu við sjóðinn.
- Gerður stöðugleikasáttmáli við aðila vinnu-markaðarins og sveitarfélög um endurreisn efnahagslífsins.
- Aðilum stöðugleikasáttmálans hafa verið kynnt aðgerðaáformin og haft við þá samráð um markmið og leiðir.

2010

Meginstefna í hagstjórn

- Áætlanir ríkisstjórnarinnar miðast við að frumjöfnuður ríkissjóðs, þ.e. jöfnuður án fjármagnstekna og fjármagnsgjalda, verði orðinn jákvæður á árinu 2011.
- Heildarjöfnuður ríkissjóðs verði orðinn jákvæður á árinu 2013.
- Til lengri tíma litið er miðað við að hreinar skuldir ríkissjóðs haldist innan við 60% af vergri landsframleiðslu (VLF).

2010

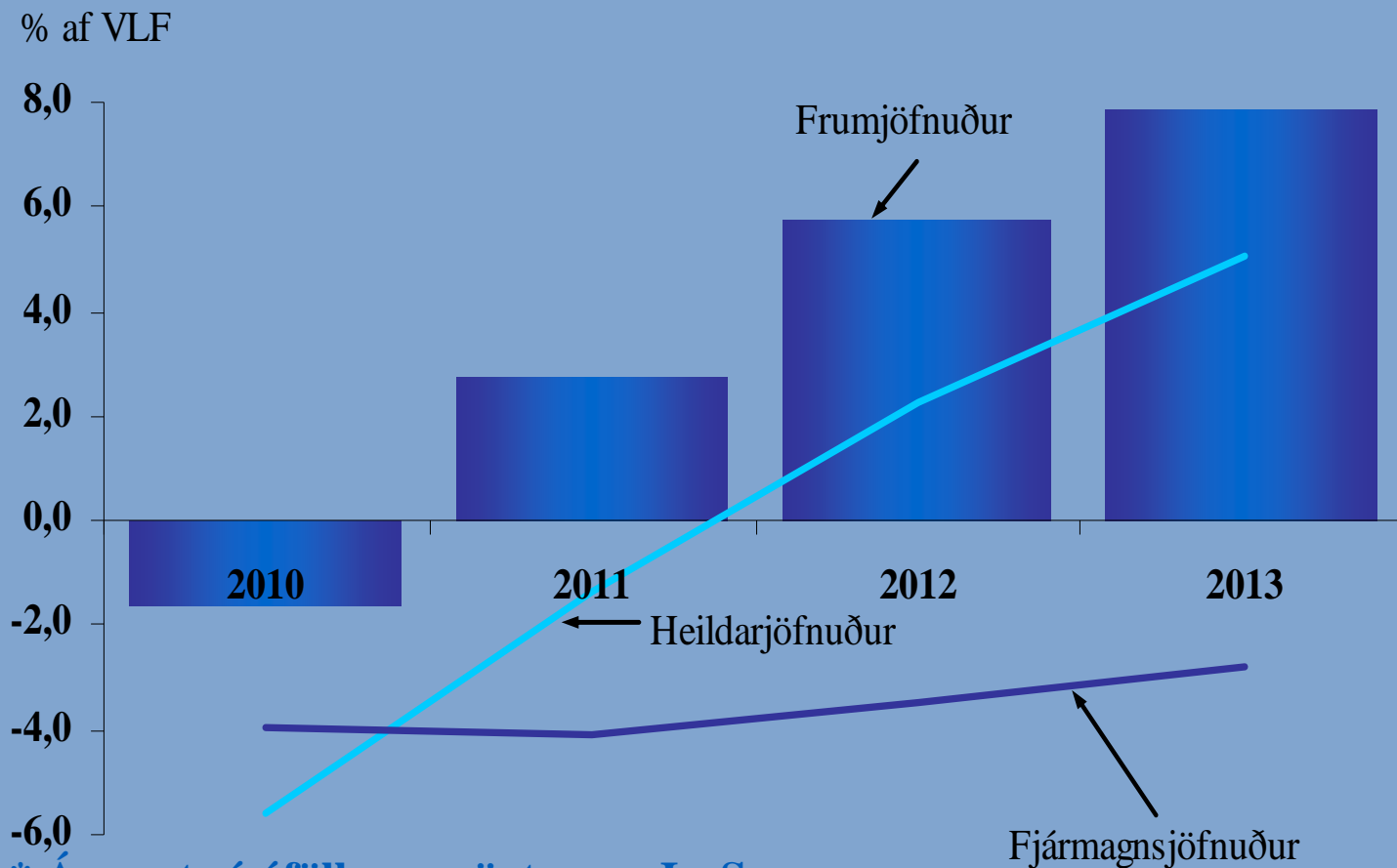
Meginstefna í hagstjórn

- Samstarfsáætlun ríkisstjórnar og AGS felur í sér að frumjöfnuður verði bættur um rúmlega 16% af VLF á tímabilinu.
- Miðað var við að batinn yrði um 3-4% af VLF að meðaltali á ári en að mestum árangri verði náð á árinu 2010 með markmiði um 1,5% frumhalla af VLF.

2010

Heildar- og frumjöfnuður 2010 – 2013*

* Án mats á áföllnum vöxtum v. IceSave

2010

Langtímaáætlun 2010 - 2013

Í milljörðum króna á verðlagi hvers árs	Áætlun 2010	Áætlun 2011	Áætlun 2012	Áætlun 2013
Tekjur	468,2	522,2	561,2	610,0
Gjöld	555,6	544,9	522,3	517,1
Heildarjöfnuður *	-87,4	-22,6	39,0	92,9
Heildarjöfnuður *, hlutfall af VLF (%) ..	-5,6	-1,4	2,2	5,1
Frumjöfnuður	-25,4	44,7	99,9	144,1
Frumjöfnuður, hlutfall af VLF (%)	-1,6	2,7	5,7	7,9
Fjármagnsjöfnuður	-25,4	44,7	99,9	144,1
Fjármagnsjöfnuður, hlutfall af VLF (%)	-4,0	-4,1	-3,5	-2,8

* Án mats á áföllnum vöxtum v. IceSave

Forsendur fjárlagafrumvarps

- Fjárlagafrumvarpið byggir forsendum aðgerðaráætlunarinnar um jöfnuð í ríkisfjármálum, bæði tekju- og gjaldahlið.
- Á útgjaldahlið liggja fyrir aðhaldsaðgerðir svo að settum markmiðum 2010 sé náð.
- Á tekjuhlið eru aðgerðir til að ná settum markmiðum í stórum dráttum ljósar, en frekari útfærsla verður lögð fram með lagafrumvörpum um skattkerfisbreytingar á haustþinginu fyrir afgreiðslu fjárlaga.

2010

Óvissa og endurmat

- Mikil óvissa um efnahagsþróun og áhrif ytri þátta eins og hagvöxt og eftirspurn í öðrum löndum og þróun fjármálamarkaða.
- Áætlanir þurfa að vera í stöðugu endurmati á næstu misserum og árum.
- Þjóðhagsforsendur verða endurskoðaðar í haust í tengslum við umfjöllun þingsins um fjárlagafrumvarpið.

2010

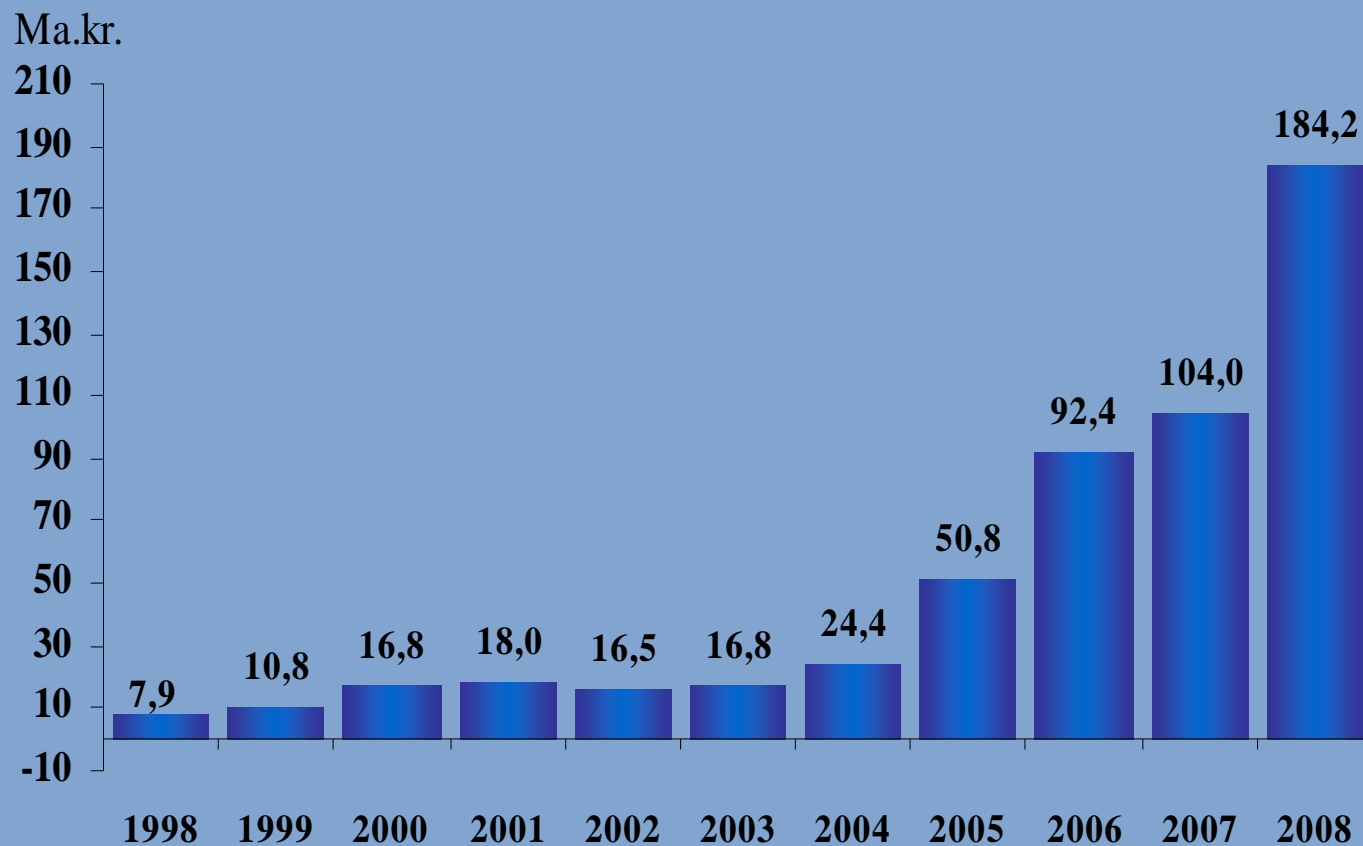
2.

**Ríkissjóður verður að standa
undir stóraukinni skuldabyrði**

2010

Innistæður ríkisins í Seðlabanka

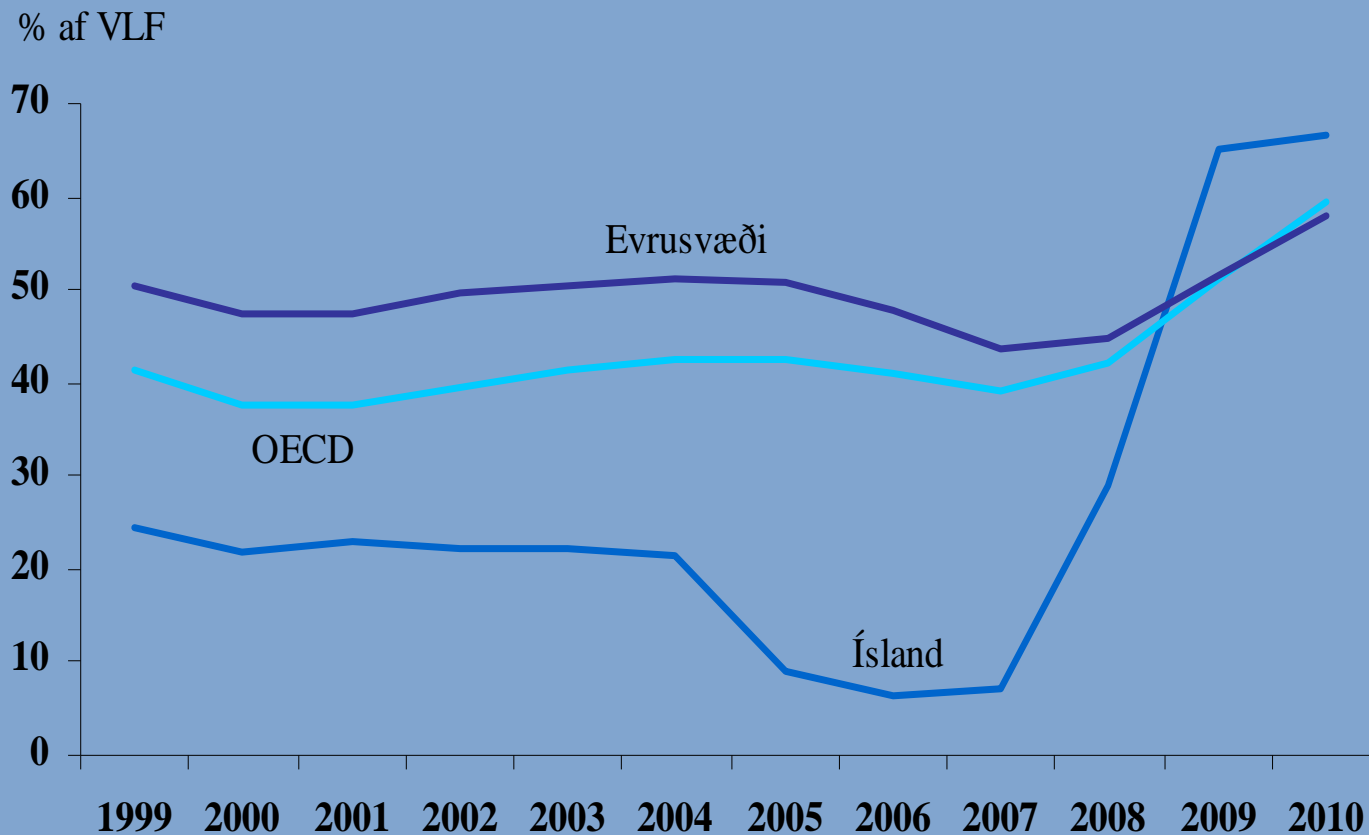

* Staða í lok hvers árs

2010

Hreinar skuldir hins opinbera* á Íslandi og hjá ríkjum OECD

* Sveitarfélög eru hér meðtalin

2010

3. Efnahagshorfur

2010

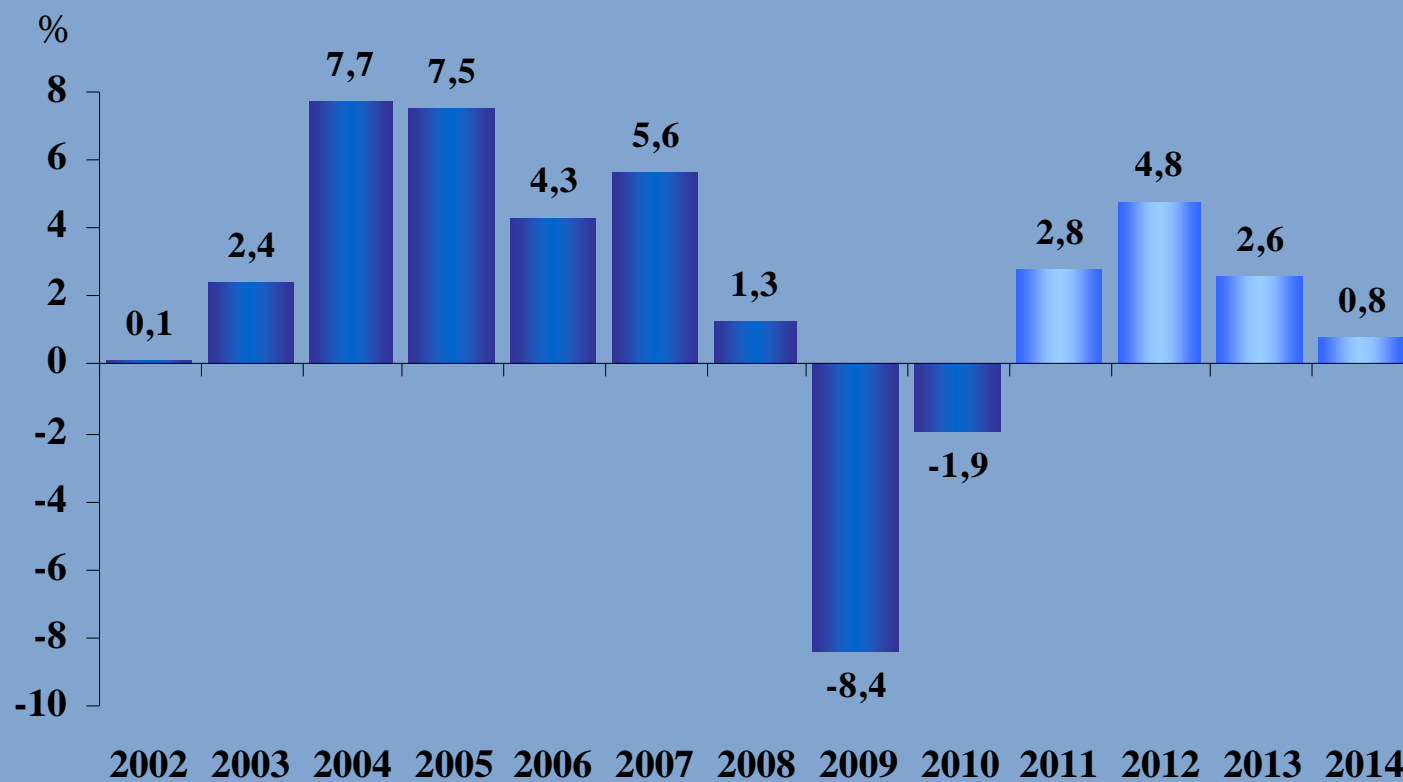
Efnahagsforsendur frumvarpsins

- Hagvöxtur -1,9%
- Verðlag hækkar um 5,0%
- Kaupmáttur ráðstöfunartekna -11,4%
- Atvinnuleysi 10,6%
- Viðskiptjöfnuður 0,8% af VLF

2010

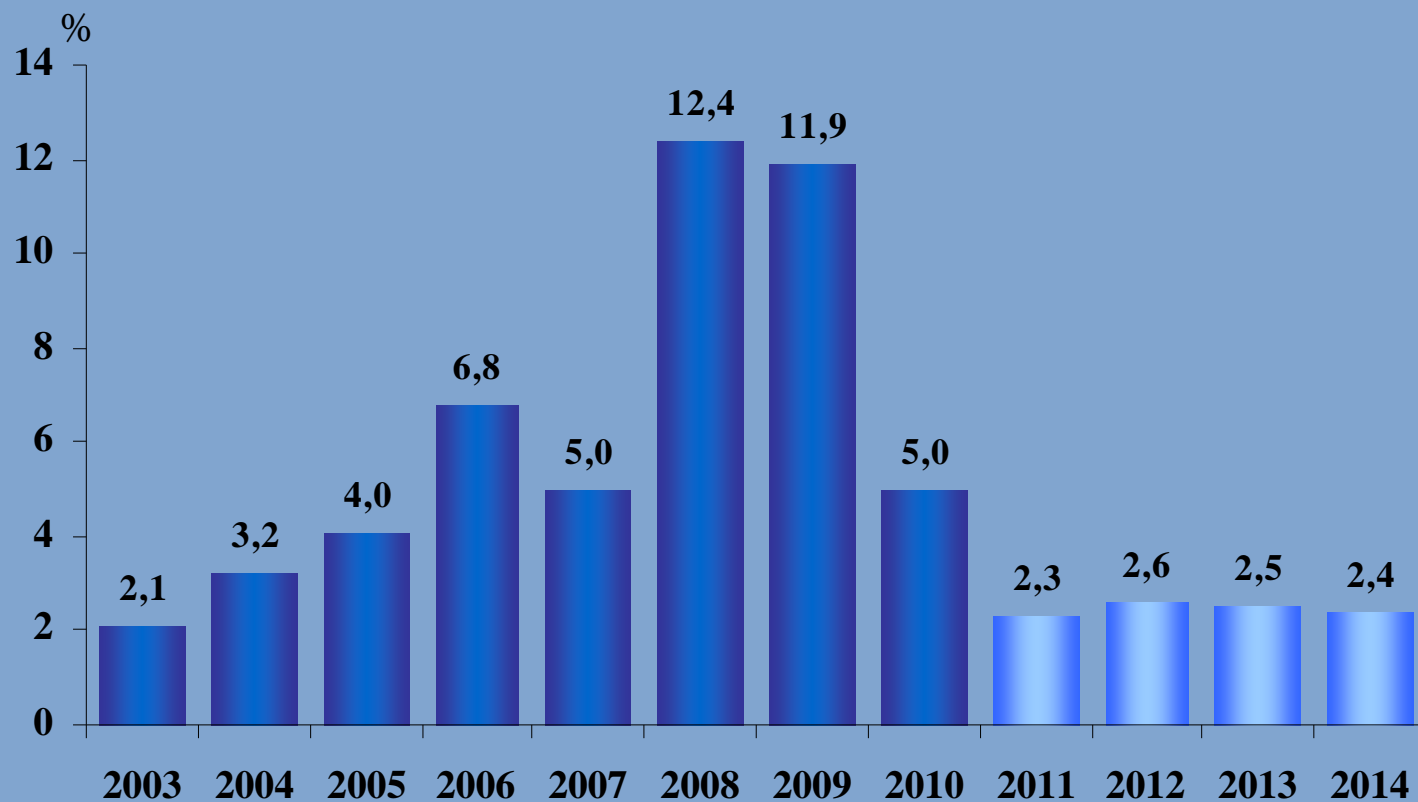
Hagvöxtur

2010

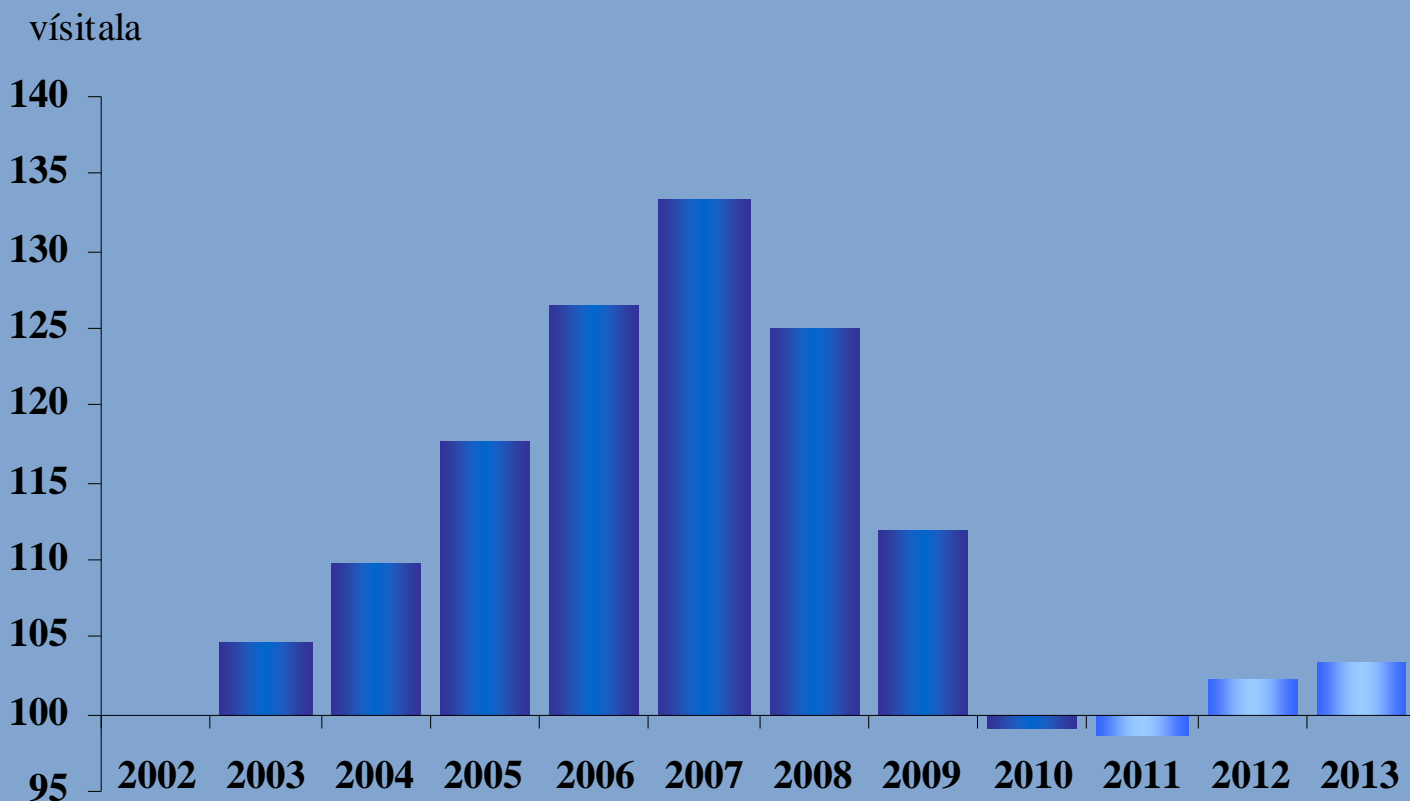
Verðbólga hjaðnar

2010

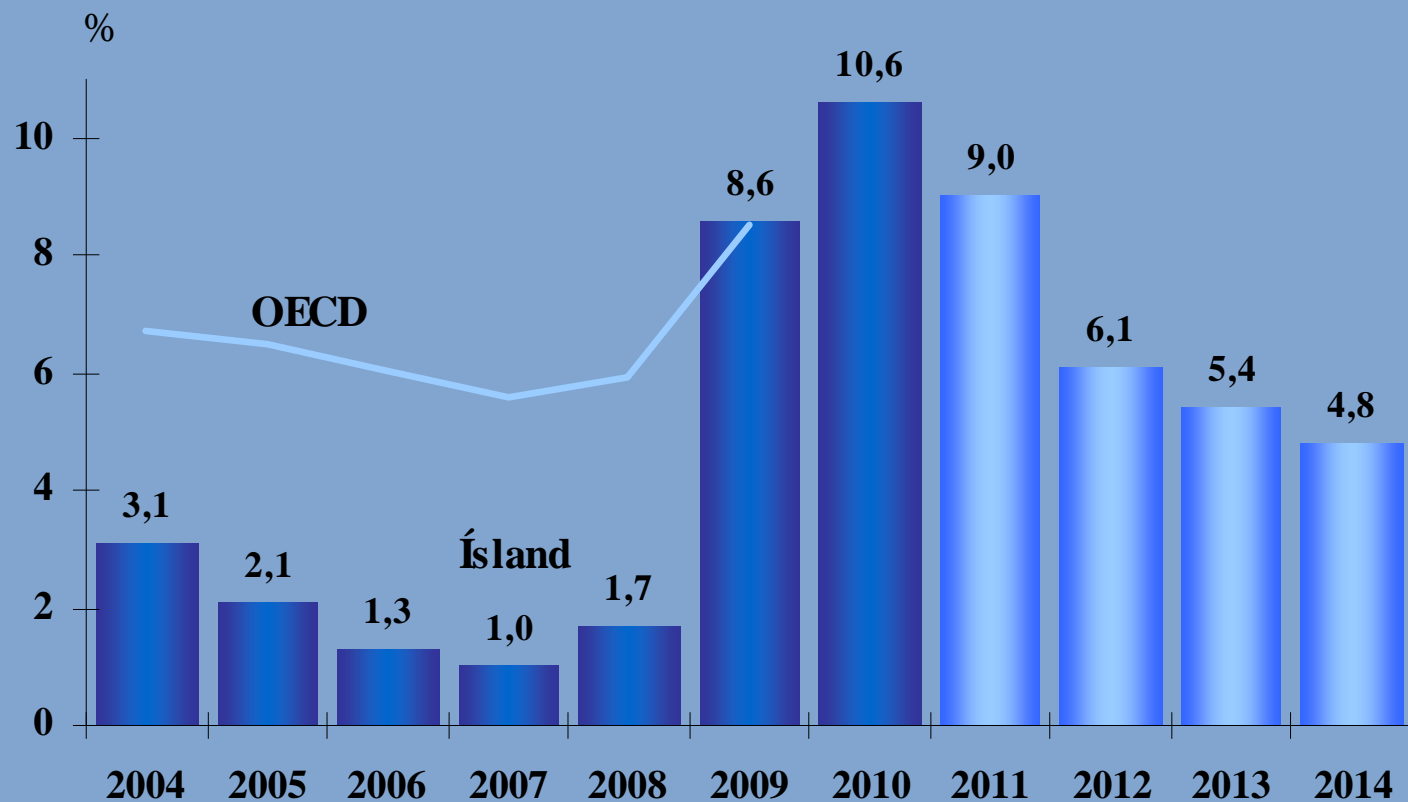
Kaupmáttur ráðstöfunartekna á mann

2010

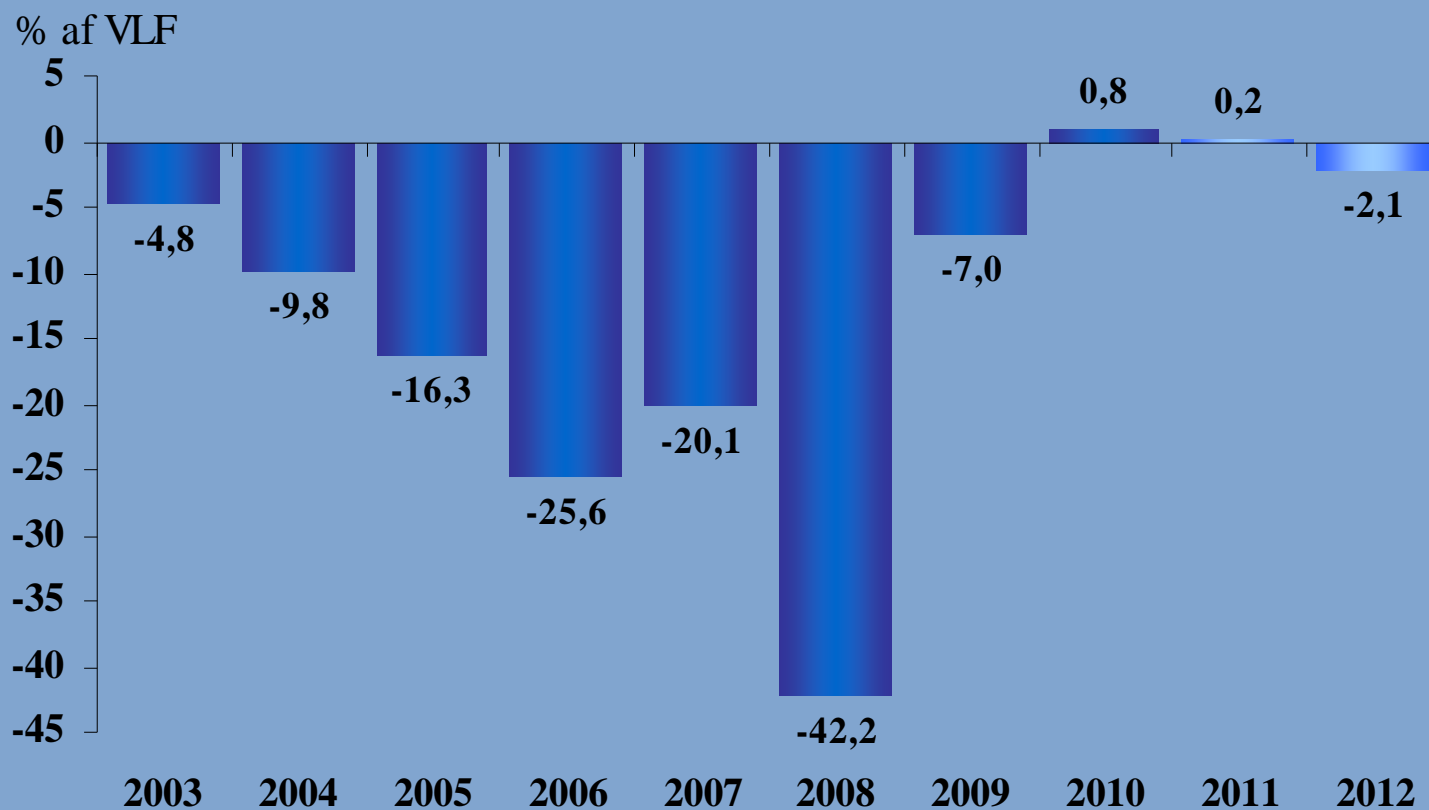
Atvinnuleysi

2010

Úr viðskiptahalla í jöfnuð

* Að meðtöldum halla á jöfnuði þáttatekna

2010

Samanburður á þjóðhagsspám fyrir árið 2010

%	Fjmrn.		Sí (ágúst)	
	2009	2010	2009	2010
Hagvöxtur	-8,4	-1,9	-9,1	-2,2
Verðbólga	11,9	5,0	11,8	4,9
Kaupmáttur ráðst.tekna	-10,4	-11,4	-19,9	-7,4
Atvinnuleysi	8,6	10,6	8,9	10,7
Viðskiptajöfnuður	-7,0	0,8	-6,8	1,9

4.

Verulegur afkomubati

2010

Helstu niðurstöður fjárlagafrumvarps 2010

- Áætlað er að heildarjöfnuður árið 2010 batni um 95 ma.kr. og verði neikvæður um **87,4** ma.kr. sem jafngildir **5,6%** af VLF.
- Áætlað er að frumjöfnuður á næsta ári verði neikvæður um **25,4** ma.kr. sem jafngildir **1,6%** af landsframleiðslu.
- Lánsfjárjöfnuður er áætlaður neikvæður um **358,2** ma.kr. en þar af eru 270 ma.kr. lán frá vinabjóðum sem eru endurlánuð til SÍ.

2010

Heildar- og frumjöfnuður ríkissjóðs

Í milljörðum króna á verðlagi hvers árs	Reikningur* 2008	Fjárlög 2009	Áætlun 2009	Frumvarp 2010
Tekjur	471,9	402,5	406,9	468,2
Gjöld	495,7	555,6	589,2	555,6
Heildarjöfnuður	-23,8	-153,1	-182,3	-87,4
Heildarjöfnuður, hlutfall af VLF (%)	-1,6	-10,4	-12,4	-5,6
Frumtekjur	428,6	378,1	358,6	430,6
Frumgjöld	460,1	468,7	485,2	456,0
Frumjöfnuður	-31,5	-90,6	-126,6	-25,4
Frumjöfnuður, hlutfall af VLF (%)	-2,1	-6,1	-8,5	-1,6

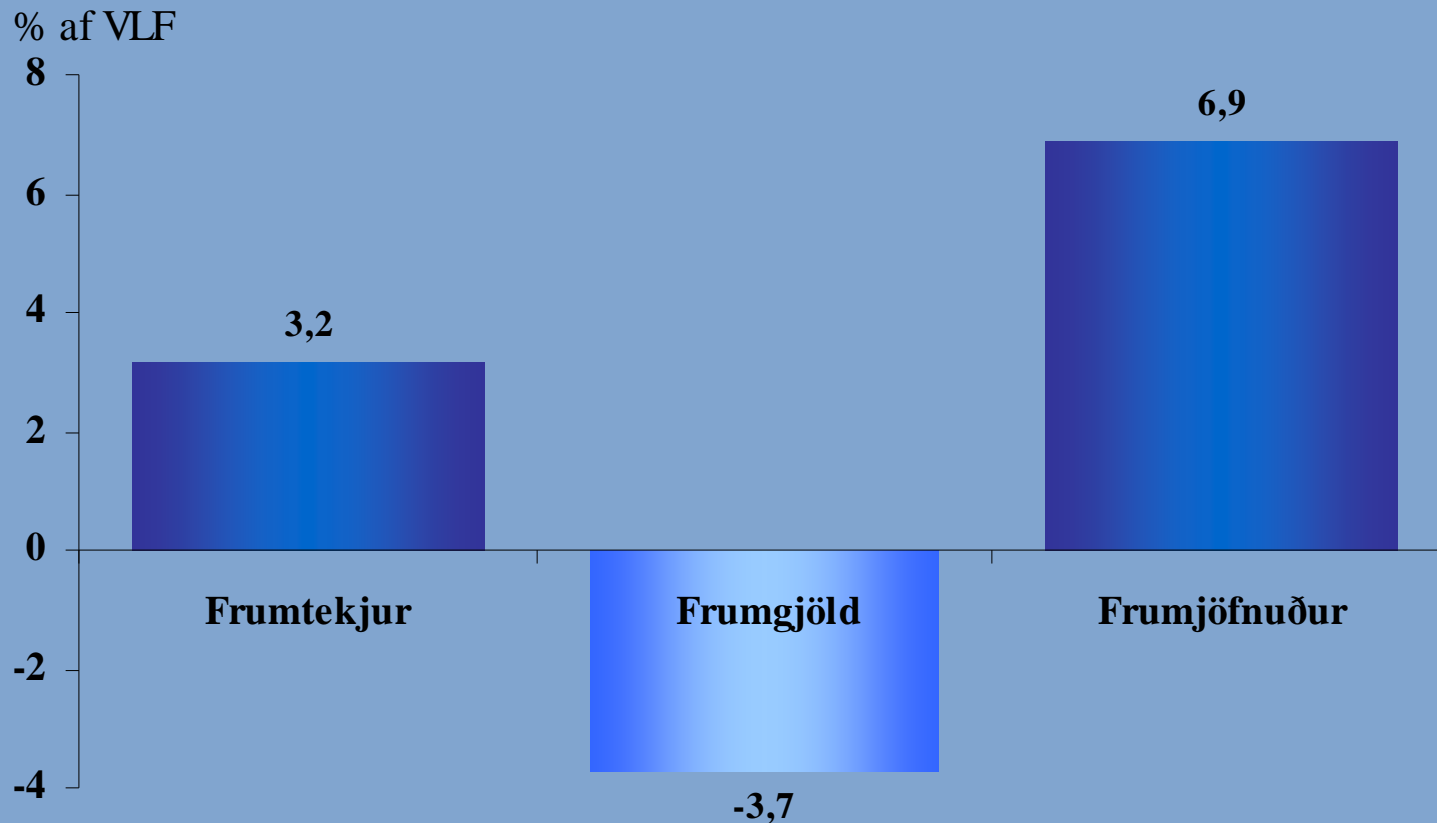
* 192 ma.kr. tapaðar kröfur frátaldar í útgjöldum 2008

Heildar- og frumjöfnuður án óreglulegra liða

	Reikningur 2008	Fjárlög 2009	Áætlun 2009	Frumvarp 2010
Tekjur umfram gjöld	-216,0	-153,1	-182,3	-87,4
Óregluleg gjöld	245,3	17,5	19,4	18,0
Óreglulegar tekjur	4,3	7,8	2,5	2,1
Heildarjöfnuður án óreglulegra liða	25,0	-143,4	-165,4	-71,5
Frumtekjur umfram gjöld	-223,7	-90,6	-125,3	-25,4
Frumjöfnuður án óreglulegra liða	17,3	-80,9	-108,4	-9,5

Óregluleg gjöld eru einkum tapaðar kröfur, afskrifaðar skattkröfur og lífeyrisskuldbindingar en óreglulegar tekjur eru einkum eignasala

Bati frumjafnaðar er 47% á tekjuhlið og 53% á gjaldahlið áform 2010

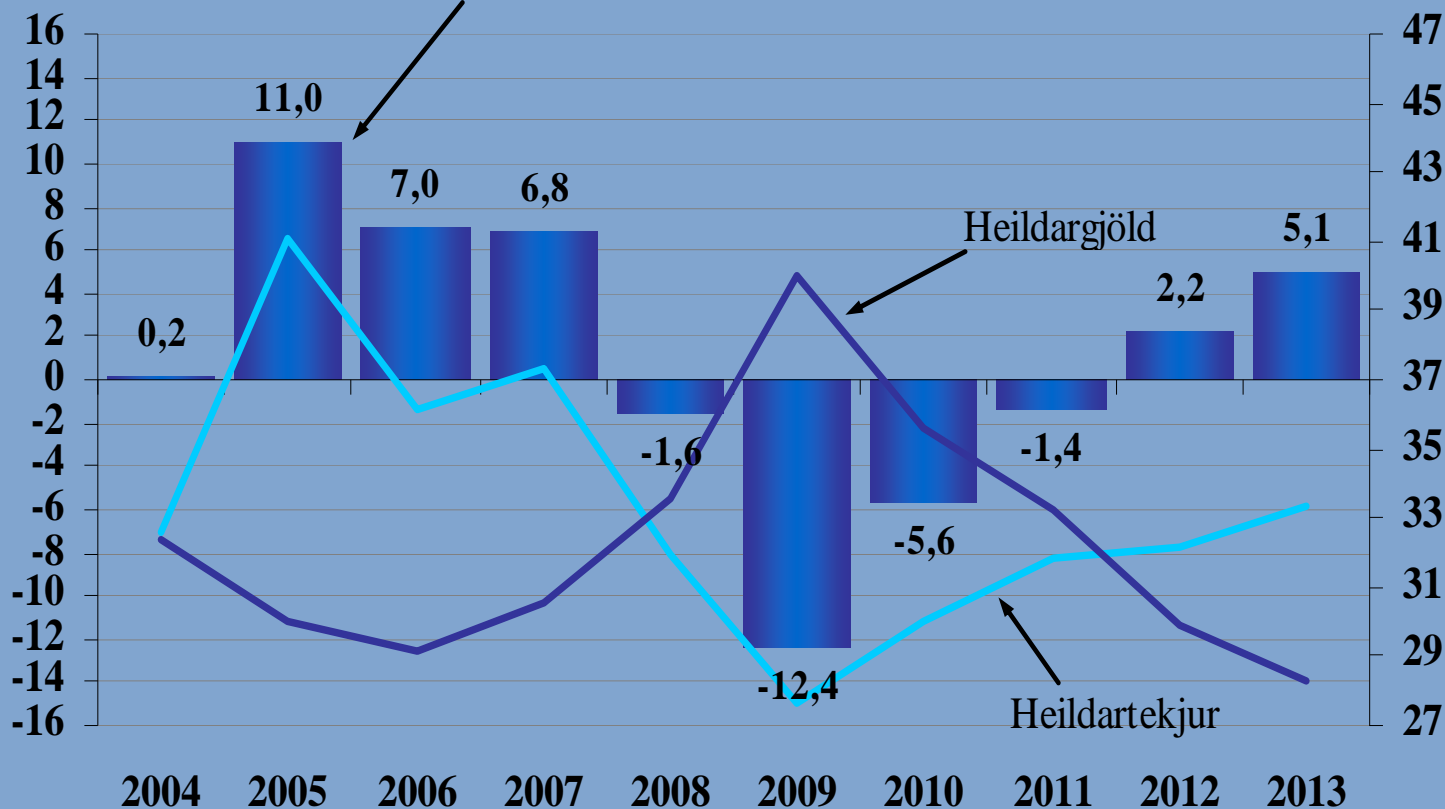

Bætt afkoma ríkissjóðs

Afkoma ríkissjóðs,
% af VLF

Tekjur og gjöld,
% af VLF

Afkoma ríkissjóðs

2010

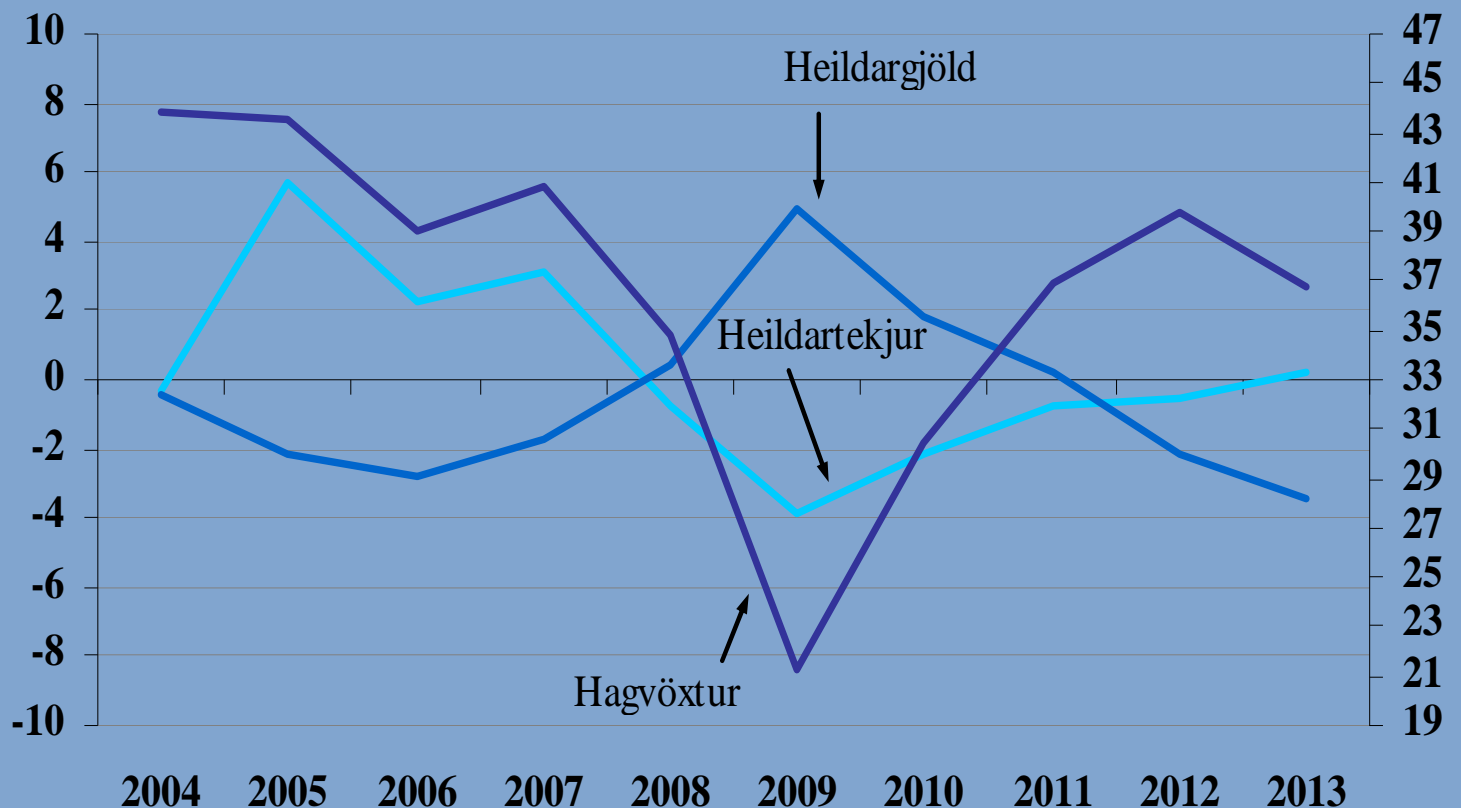
* 192 ma.kr. tapaðar kröfur frátaldar í útgjöldum 2008

Þróun hagvaxtar, tekna og gjalda yfir hagsveifluna

Hagvöxtur,
% af VLF

Tekjur og gjöld,
% af VLF

2010

5.

Tekjuhliðin – helstu atriði

2010

Aukin tekjuöflun 2010

- Tekjur ríkissjóðs eru áætlaðar 468,2 ma.kr. og aukast um 61,3 ma.kr. frá áætlun 2009.
- Skýrist það af:
 - 1) breytingum af undirliggjandi skattstofnum
 - 2) hækkun verðlags og launa
 - 3) aðgerðum á síðari hluta ársins 2009 til að auka tekjuöflun sem hafa a.m.k. tvöföld áhrif á árinu 2010
 - 4) nýjum tekjuráðstöfunum á árinu 2010.

2010

Í samstarfsáætlun við AGS eru skattabreytingar miðaðar við hlutfall þeirra af VLF

	% af VLF	2009	2010
Verg landsframleiðsla (VLF)		1.474	1.562
Skatttekjur 2009	23,8%	351	
Skatttekjur 2010	27,1%		423
Skatttekjur 2010 m.v. óbreytt hlutfall VLF	23,8%		372
Hækkun skatttekna			51
Vegna aukinnar aðhaldsþarfar			10
Áhrif 2010 af skattaráðstöfunum 2009			12
Mismunur			29

Helstu tekjubreytingar frá áætlun 2009

- Beinir skattar að meðtöldum verðlags- og stofnbreytingum og fyrri aðgerðum auka skatttekjur um 37,6 ma.kr.
- Óbeinir skattar að meðtöldum verðlags- og stofnbreytingum og heilsársáhrifum fyrri aðgerða auka skatttekjur um 8 ma.kr.
- Fyrirhuguð er upptaka nýrra orku-, umhverfis- og auðlindagjalda sem geti skilað allt að 16 ma.kr.

2010

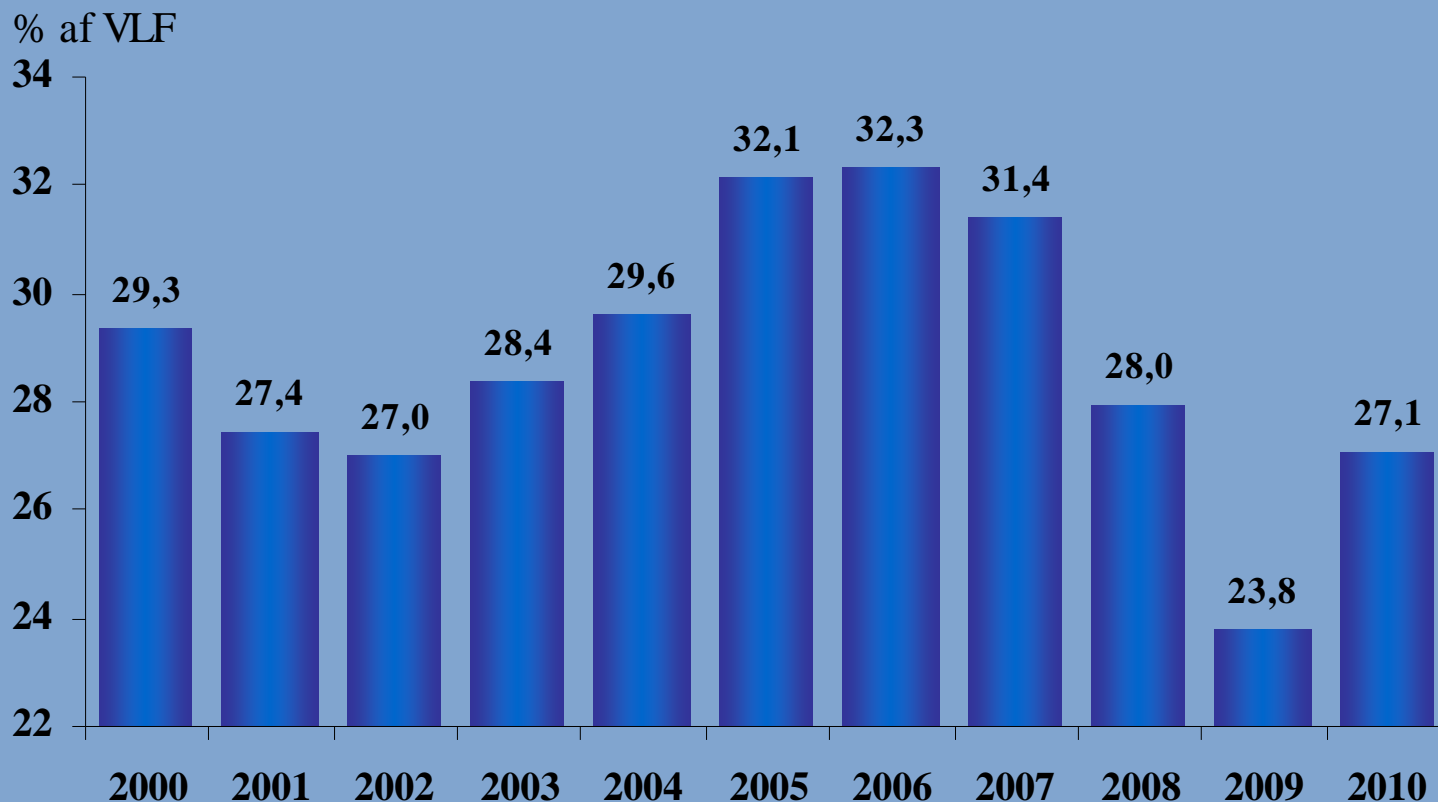
Viðmið fyrir breytingar í skattkerfinu

- Að jafnræði sé í skattkerfinu.
- Að skattbyrðin dreifist á skattborgarana með eins sanngjörnum hætti og unnt er.
- Að skattlagningin hafi sem minnst áhrif á ákvarðanir aðila í hagkerfinu hvort sem litið er til fjárfestinga eða neyslu.
- Að skattkerfið sé einfalt og gegnsætt og falli vel að þeirri framkvæmd sem fyrir er.

2010

Skatttekjur* lækka sem hlutfall af VLF 2009 en hækka aftur 2010

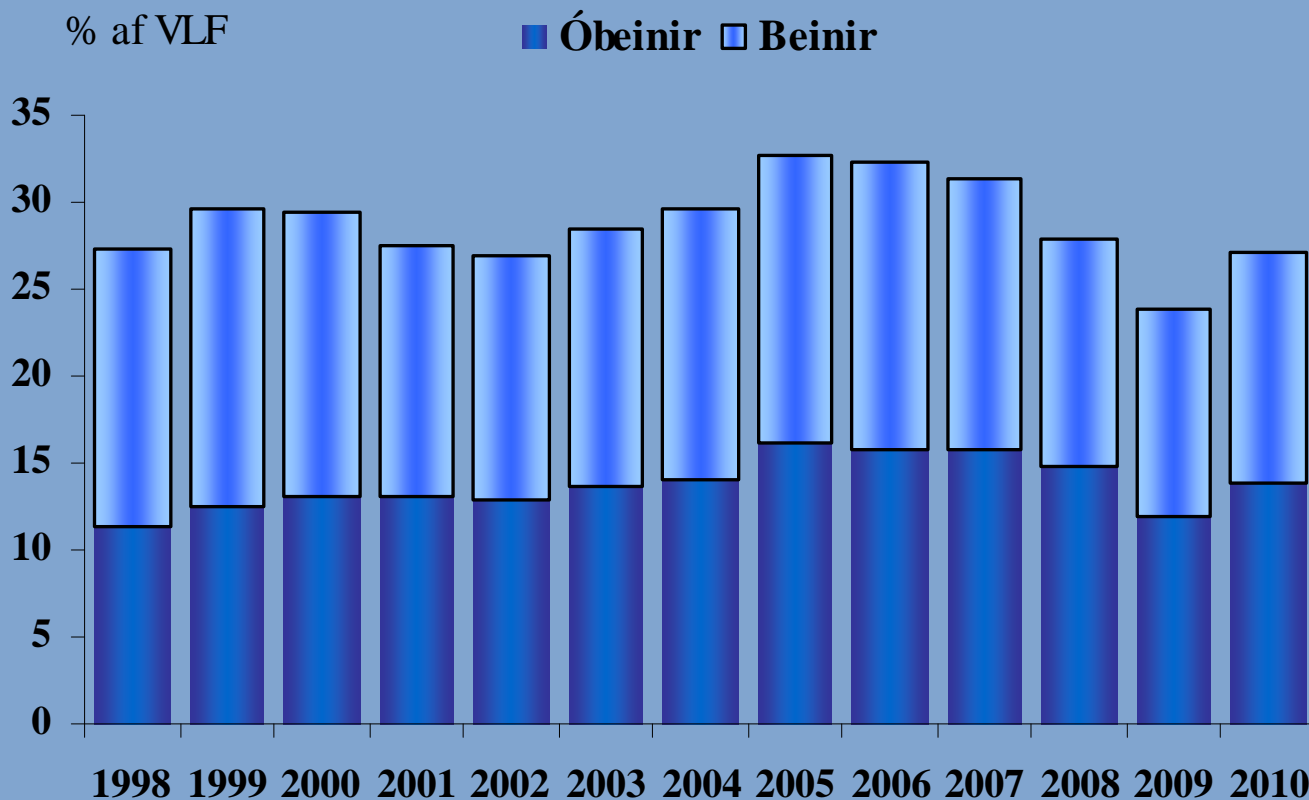

* Án fjármagnstekjuskatts ríkissjóðs af söluhagnaði Símans 2005

2010

Beinir og óbeinir skattar 1998-2010

2010

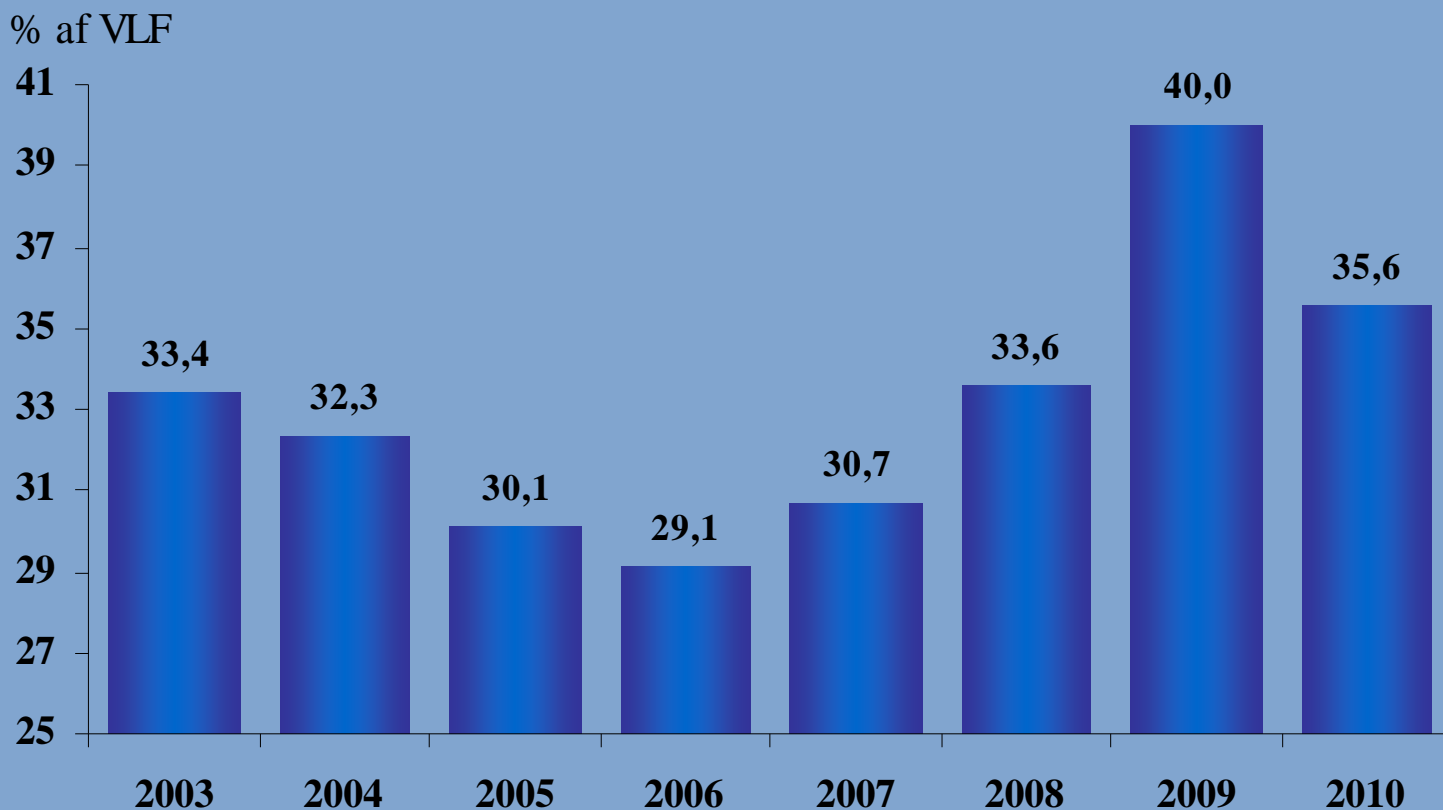
6.

Gjaldahliðin – helstu atriði

2010

Útgjöld* hækka sem hlutfall af VLF árið 2009 en lækka aftur 2010

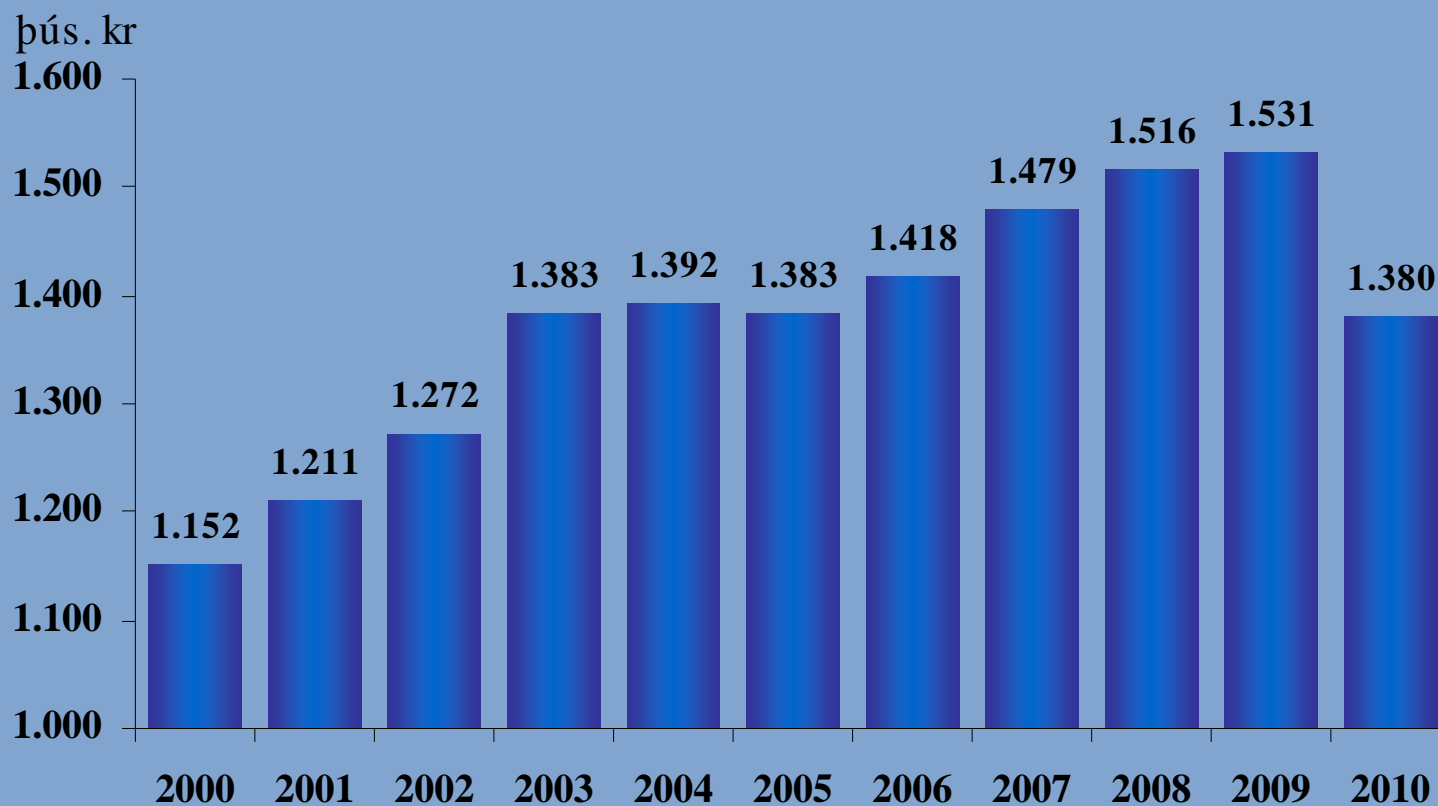

* 192 ma.kr. tapaðar kröfur frátaldar í útgjöldum 2008

2010

Frumútgjöld á einstakling

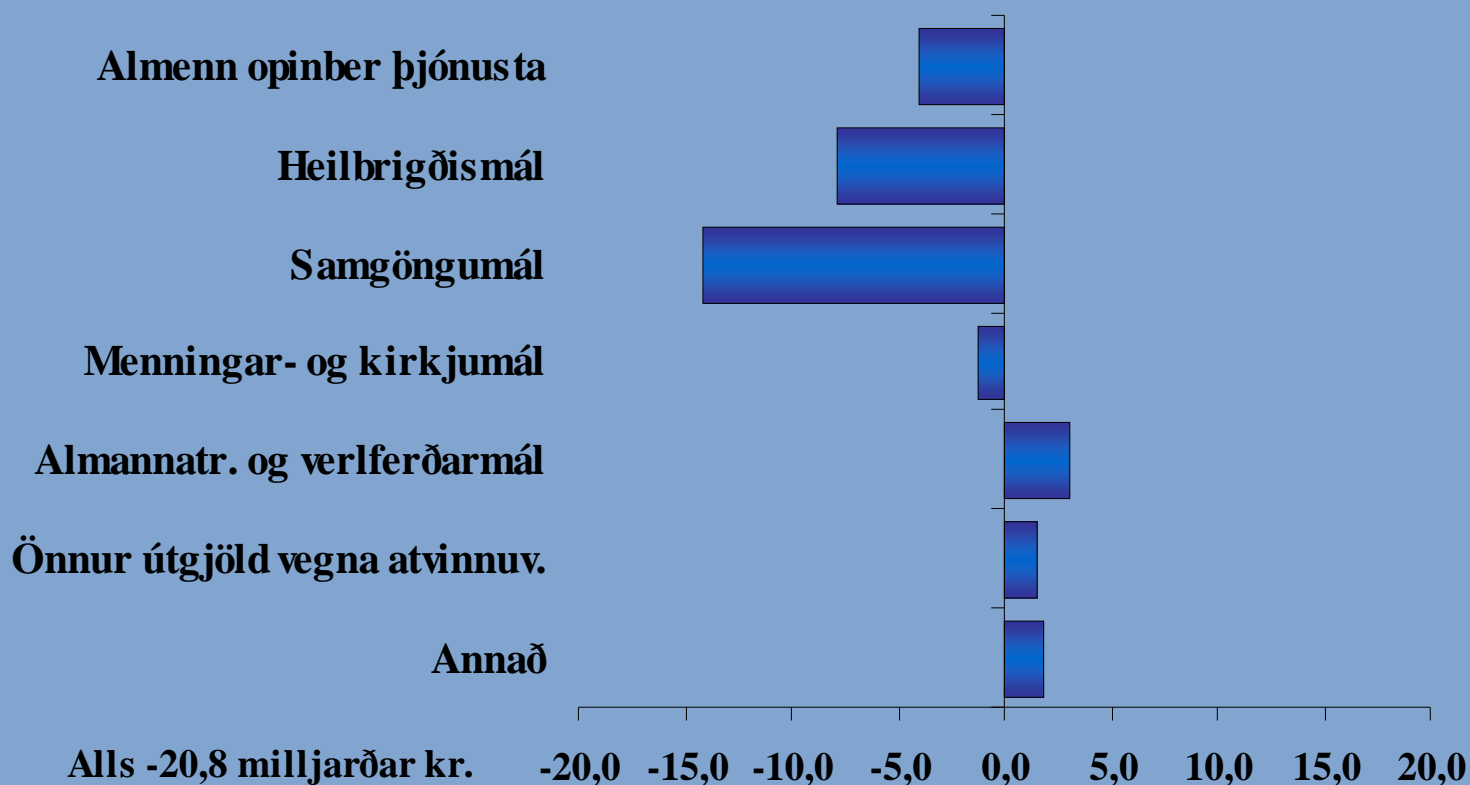

* Á verðlagi ársins 2009 og án óreglulegra liða

2010

Breytingar helstu málaflokka frá fjárlögum 2009

Vaxtagjöld undaskilin

Verðlag 2009

2010

Útgjaldabreytingar frá fjárlögum 2009

Milljarðar kr.

Aðhaldsaðgerðir	-42,8
Auknar útgjaldaskuldbindingar	22,0
Verðlagshækkunarir 2010	8,1
Vaxtagjöld ríkissjóðs	12,6

2010

Aðhaldsaðgerðir, hagræn skipting

Í milljörðum króna	Lækkun ma.kr	Heildar- velta	Lækkun %
Rekstur	-13,9	198,9	-7,0%
Tilfærslur	-15,0	206,0	-7,3%
Viðhald og stofnkostnaður	-13,9	43,7	-31,7%
Samtals	-42,8	448,6	-9,5%

Aðhaldsaðgerðir á málaflokkka

Í milljörðum króna	Lækkun ma.kr	Heildar- velta	Lækkun %
Samgöngu-, efnhags- og atvinnumál	-15,1	88,8	-17,0%
Heilbrigðismál	-8,7	116,4	-7,4%
Almannatryggingar og velferðarmál	-8,4	127,3	-6,6%
Menntamál	-3,3	46,0	-7,3%
Æðsta stjórnarsýsla	-2,5	29,0	-8,8%
Löggæsla, réttargæsla og öryggismál	-2,0	19,6	-10,4%
Menningar-, íþróttá- og trúmál	-1,8	16,1	-11,1%
Húsnæðis-, skipulags- og veitumál	-0,9	5,4	-16,4%
Samtals	-42,8	448,6	-9,5%

Auknar útgjaldaskuldbindingar frá fjárlögum 2009

Milljarðar kr.

Aukið atvinnuleysi (úr 5,7 í 10,6%)	12,3
Ríkisábyrgðir	2,3
Hækkun á tryggingargjaldi um 1,66%	2,2
Lækkun vaxtatekna Atvinnul. og Ofanflsj.	1,4
Áhrif kjarasamn. ársins 2009 ofl. verðbætur	1,4
Þróunarsjóður EFTA	1,2
Varðskip fyrir Landhelgisgæsluna	1,0
Aðrar útgjaldaskuldb. og niðurfellingar	-1,0
Auknar útgjaldaskuldbindingar	20,9
Útgjöld fjármögnuð með ríkistekjum	1,1

Breytingar frá fjárlögum 2009

2010

Aðhaldssöm launa- og verðlagshækkun

Milljarðar kr.

Gengisbreytingar	4,1
Verðlagsáhrif í öðrum rekstrargjöldum	3,3
Launahækkunar v. kjarasamninga 2009	0,7
Hækkunar launa og bóta	0,0
Samtals áhrif verðlagsbreytinga	8,1

2010

Komið í veg fyrir aukin útgjöld

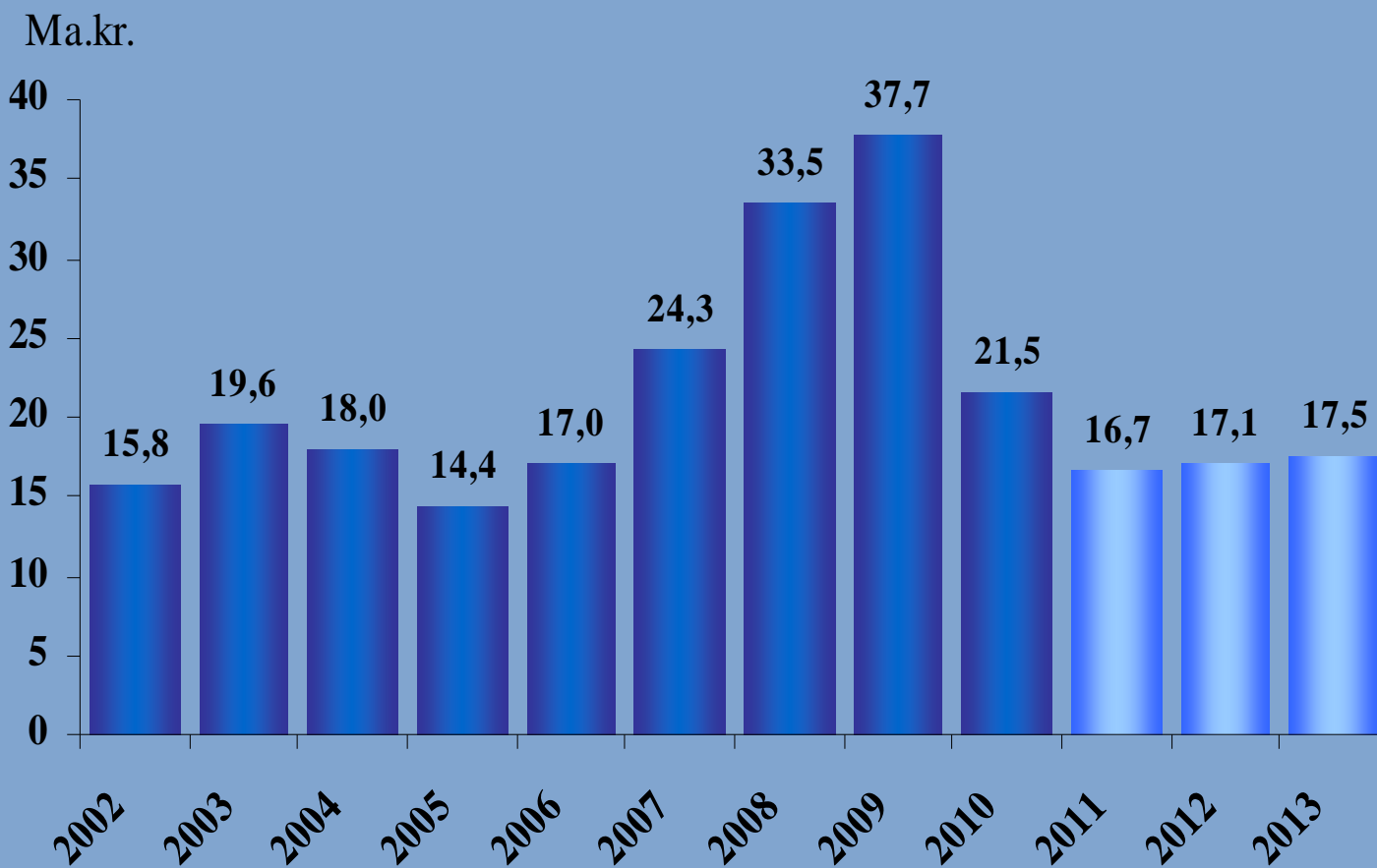
Milljarðar kr.

Bætur ekki hækkaðar	5,5
Laun o.fl. liðir ekki hækkaðir	5,5
Samtals	11,0

- Að auki er fallið frá fyrri skuldbindingum og áformum sem nema alls um 4,9 ma.kr.

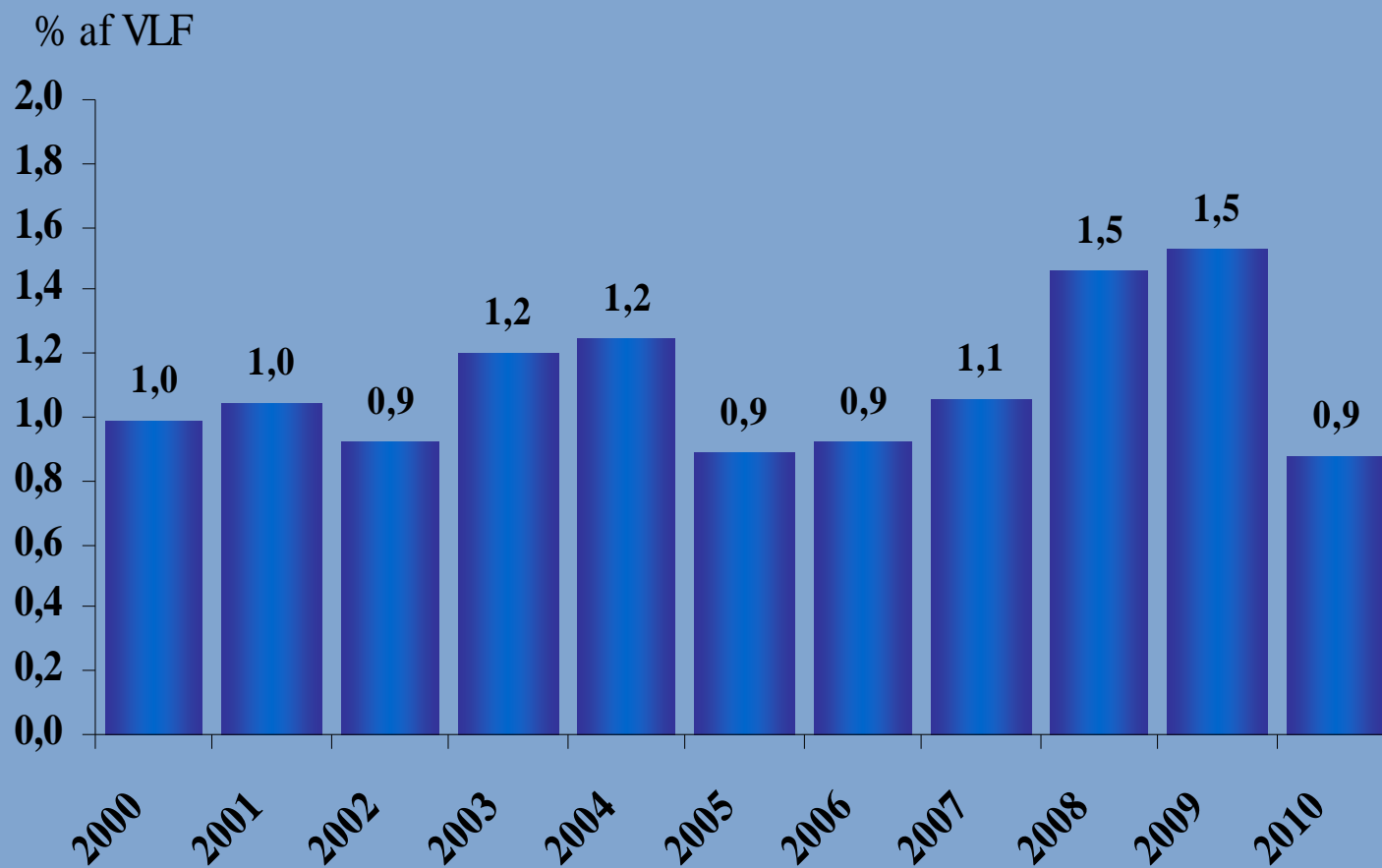
Heildarstofnkostnaður

2010

Vegakerfi, viðhald og nýframkvæmdir

2010

Vefsetur: fjarlog.is

Minnt er á að halda trúnað um fjárlagafrumvarpið þar til það hefur verið lagt fyrir Alþingi kl. 16.

Fjárlagafrumvarpið og tengd gögn er að finna á fjárlagavefnum fjarlog.is

2010